

2018-09-24

TJÄNSTESKRIVELSE

MSN 2018-1174

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Förslag till ändrad taxa för prövning och kontroll inom livsmedels- och foderområdena

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens taxa för prövning och kontroll inom livsmedels- och foderområdena justeras enligt Prisindex kommunal verksamhet (PKV), enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad 2018-09-12. Det innebär att timtaxan höjs till 1 296 kronor per timme. Taxan gäller från och med 1 januari 2019.

Sammanfattning

Den aktuella taxan är Nacka kommuns sätt att ta betalt för den tillsyn och handläggning, som behövs för att säkra att kommunens invånare får säkra livsmedel. Indexuppräknung med 2,8% sker i linje med tidigare beslut, om att taxor ska indexregleras vid behov. Ökade kostnader ska i första hand åtgärdas med effektiviseringar, och indexreglering tas till först när effektiviseringarna inte räcker till. Inom livsmedelsområdet föreslås indexreglering av taxan för att få en hög kostnadstäckning av livsmedelstillsynen och för att kommunen ska kunna leverera den kontroll som behövs. Regleringen behövs även för att verksamheten ska kunna gå över till mer effektiva och kundvänliga system, som bland annat möjliggör äkta digitala e-tjänster. Justeringen innebär en höjning av timtaxan från nuvarande 1 260 kronor till 1 296 kronor från och med den 1 januari 2019.

Den offentliga livsmedelskontrollen ska vara avgiftsfinansierad och huvudprincipen är att den ska uppnå full kostnadstäckning. Varje livsmedelsverksamhet betalar en årlig avgift som motsvarar ett visst antal timmar av kontroll baserat på risken för verksamheten. Taxan för livsmedelskontroll behöver motsvara kostnaden för kontroll. Om taxan är för låg riskerar livsmedelsanläggningarna att inte få den kontroll de har rätt till, eftersom resurserna inte täcker de antal inspektörstimmar som krävs. Det medför en risk att de livsmedel som produceras och hanteras inte är säkra vilket i sin tur kan riskera människors hälsa.

För exempelvis en förskola eller en restaurang som tilldelats 7 timmar i årlig kontrolltid, skulle en höjd timavgift innebära en höjning av den årliga kontrollavgiften från 8 820 kronor till 9 072 kronor.

Ärendet

Bakgrund

Den offentliga livsmedelskontrollen ska vara avgiftsfinansierad och huvudprincipen är att den ska uppnå full kostnadstäckning. Det framgår av förordning (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel som anger att avgiften ska beräknas enligt den allmänna principen om tillräckliga finansiella resurser i artikel 26 i förordning (EG) 882/2004.

Konstruktionen av taxan gör att mycket få kommuner klarar att uppnå full kostnadstäckning genom enbart avgifter, istället finansieras en del av kontrollen av anslag. Snittet för kostnadstäckningen var 66 procent i Stockholms län 2016. I Nacka har kostnadstäckningen de senaste åren varit mellan 70-80 procent.

Den årliga avgiften baseras på risk

Den årliga kontrollavgiftens storlek baseras på den kontrolltid som tilldelas en anläggning (kontrollavgift = kontrolltid x timtaxa). Kontrolltiden för varje anläggning bestäms genom en riskbedömning av anläggningen med hänsyn till typ av verksamhet, produktionsstorlek och konsumentgrupper samt myndighetens erfarenheter av verksamheten. Kontrolltiden räknas ut med hjälp av Livsmedelsverkets vägledning ”Riskklassificering av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrollavgifter”.

Timtaxan behöver motsvara kostnaderna för kontroll. Om taxan är för låg riskerar livsmedelsverksamheterna inte att få den kontroll de har rätt till, eftersom resurserna inte täcker det antal inspektörstimmar som krävs. Det medför en risk att de livsmedel som produceras och hanteras inte är säkra vilket i sin tur kan riskera människors hälsa.

Effektivisering för att möta ökade kostnader

Kostnaden för tillsynen påverkas av flera faktorer. En viktig faktor är den höga konkurrensen om arbetskraft som finns i Stockholmsregionen vilket påverkar löneutvecklingen. Miljöenheten arbetar med en kombination av effektiviserande åtgärder, både för att möta ökade kostnader och för att leverera högre kvalitet. Fokus är på att leverera hög nytta för verksamhetsutövare och allmänhet, samtidigt som tidsåtgången hålls nere. Idag räcker inte de kostnadssänkande åtgärderna för att kompensera för ökande kostnader. För att säkra kvalitet och kostnadstäckning så behöver taxan därför indexregleras.

För att nå en hög nytta och uppnå säkra livsmedel så arbetar miljöenheten med en riskbaserad prioritering av kontrollen. Prioriteringen är ett stöd för att bedöma hur mycket tid som behövs för att kontrollera olika typer av verksamheter och för att få maximal effekt av arbetet. Det underlättar även prioriteringen mellan planerad kontroll och händelsestyrd

kontroll, samtidigt som det är ett stöd för att hitta rätt nivå avseende livsmedels- och rättssäkerhet.

Andra exempel på kvalitetshöjande insatser är arbete med fokusområden och uppföljningar. Inspektioner med fokusområden innebär att mer tid läggs på vissa tillsynsområden medan andra områden får en lättare översyn. Verksamheter som berörs av speciallagstiftning kontrolleras inom en sammanhängande tidsperiod så att inspektörerna kan stötta verksamheterna bättre vad gäller regeländringar m.m. samt att inspektörerna i samband med sådan kontroll är väl insatta i gällande lagstiftning. Även uppföljande kontakter höjer kvaliteten inom kontrollen.

För att göra mer arbete på kortare tid arbetar miljöenheten med att anpassa både verktyg och arbetssätt. Ett exempel är samordning av kortare inspektioner då flera inspektioner samlas geografiskt. Workshops och informationsutskick kan i vissa fall vara ett komplement för att nå ut till många eller specifika verksamheter. I många fall kan detta spara tid för både för verksamheterna och för miljöenheten.

En ny e-tjänst (registrering av livsmedelsverksamhet) är ett viktigt verktyg för att handläggningen ska gå fortare samtidigt som verktyget säkrar att obligatoriska uppgifter kommer med i anmälan. Det ger en digital ingång, som sparar tid för både handläggare och verksamheter. När e-tjänsten utvecklas så att den kan kopplas direkt till ärendehanteringssystemet kommer det att medföra tidsbesparingar.

Uppräkning av taxa enligt Prisindex för kommunal verksamhet

Sveriges Kommuner och Landsting rekommenderar Prisindex för kommunal verksamhet som underlag vid beräkningar av kostnaders utveckling i löner och priser. Indexet är lämpligt att använda vid beräkning av taxa för livsmedelskontroll, eftersom det väl speglar förändringar i kontrollens kostnader i form av lön och priser för kommunal verksamhet (ärendehantering, ledningsstöd mm). Prisindex för kommunal verksamhet används i Sveriges Kommuner och Landstings egna beräkningar och beskrivningar av sektorns kostnadsutveckling. Uppräkningen enligt indexet innebär i snitt en höjning mellan 2,4 - 3,4 procent årligen. För 2018 är Prisindex för kommunal verksamhet 2,8 procent (PKV 2015-2020, 2018-08-16).

Idag ligger Nackas timtaxa för livsmedelstillsyn en krona över medel för regionen – högre än kommuner som Värmdö, Sundbyberg, Upplands Väsby och Lidingö, men lägre än Tyresö, Huddinge, Haninge och Danderyd. Eftersom merparten av kommunerna i Stockholms län idag tillämpar indexreglerade taxor, så innebär en indexreglering att kommunens taxa blir kvar på medelnivå för regionen.

Påverkbara avgifter och effekter av aktiv kontroll

Livsmedelsanläggningarna har genom erfarenhetsklassificeringen stora möjligheter att påverka sin årliga kontrollavgift. Genom att följa lagstiftningen och visa att effektiva och

ändamålsenliga rutiner finns för att producera säkra livsmedel, kan en verksamhet klassas från erfarenhetsklass B till A av myndigheten. Erfarenhetsklass B är normalläge och den klass där alla verksamheter placeras i från början. Att klassas från B till A innebär för verksamheterna en halvering av den årliga kontrolltiden, och därmed kontrollavgiften. Trenden de senaste åren är att allt fler verksamheter placeras i erfarenhetsklass A. År 2017 var siffran 81 stycken jämfört med 2012 då 67 verksamheter var placerade i erfarenhetsklass A. Miljöenhetens bedömning är att den aktiva kontrollen har varit en bidragande orsak till att allt fler verksamheter placeras i erfarenhetsklass A. ca 13% av verksamheterna är placerade i erfarenhetsklass A.

Ekonomiska konsekvenser

Den nya timtaxan medför en ökning med prisindex 2,8 %. För exempelvis en förskola eller en restaurang som tilldelats 7 timmar i årlig kontrolltid, skulle det innebära en höjning av den årliga kontrollavgiften från 8 820 kr till 9 072 kronor. För ett café som tilldelats 3 timmar i årlig kontrolltid, skulle detta innebära en höjning av den årliga kontrollavgiften från 3 780 kronor till 3 888 kronor.

Med den nya timavgiften kommer intäkterna för livsmedelskontrollen (årliga kontrollavgifter, avgifter för registrering samt avgifter för extra offentlig kontroll) att vara ca 4,1 miljoner kronor, jämfört med ca 4 miljoner kronor med nuvarande timavgift. Det skulle att göra att tillsynen kan hålla en hög nivå, samtidigt som det ger utrymme för att satsa mer på digitala och kundvänliga system.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har det senaste året beviljat medel motsvarande 22 procent av livsmedelskontrollens budget. Det medför en kostnadstäckningsgrad på 78 procent.

Konsekvenser för barn

Detta förslag till beslut innebär inga konsekvenser för barn.

Bilagor

1. Taxa för prövning och kontroll inom livsmedels- och foderområdena

Tore Liljeqvist
T.f. miljöchef